

جستاری در شیوه های تدریس کارآمد و اثر بخش در فضای مجازی

محمدحسن شکی^{۱*}

معصومه کیایی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۶/۳۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی شیوه های تدریس کارآمد و اثر بخش در فضای مجازی در بین معلمان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان می باشد. این پژوهش کاربردی و از نظر روش توصیفی - از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان به تعداد ۶۸۰ نفر تشکیل می دهند. به منظور نمونه گیری از فرمول کوکران استفاده شده که بر اساس آن تعداد ۲۴۶ نفر به عنوان نمونه به شیوه تصادفی ساده انتخاب شدند. به منظور گردآوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استاندارد استفاده شده است. روایی پرسشنامه توسط استاد راهنما و پایایی آن توسط آلفای کرونباخ بررسی شد که برابر با ۰.۸۹ بدست آمد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون t تک نمونه ای در نرم افزار SPSS انجام شد. نتایج نشان می دهد که ارتباط دائم دانش آموز و معلم، یادگیری فعال دانش آموزان، ارائه بازخورد سریع دانش آموزان، تاکید بر زمان دانش آموزان، تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان و احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است، اما متغیر همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته نیست.

واژگان کلیدی

فضای مجازی، شیوه های تدریس، کارآمد، اثر بخش، مطالعات فرسنگی.

۱. گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم شهر، قائم شهر، ایران. (نویسنده مسئول: mh_shakki@yahoo.com)

۲. دانشجوی گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم شهر، قائم شهر، ایران. (Mkeyaei1979@gmail.com)

مقدمه

رواج آموزش الکترونیکی در نهادها یا نظام های آموزشی علت های متفاوتی دارد. از مهمترین علل گرایش به این نوع آموزش را می توان امکان دسترسی غیرحضوری داوطلبان به مطالب درسی، رفع محدودیتهای زمانی- مکانی و مشکلات مربوط به حضور اجباری در دانشگاه، دسترسی به موقع و سریع به حجم بالایی از اطلاعات و دانش موجود، کاهش برخی هزینه های آموزشی، تسهیل آموزش و یادگیری مادام العمر، میسر نمودن کار و تحصیل توأمان برای افراد، امکان برقراری ارتباط با ادارات و منازل و آموزش طیف وسیعی از مخاطبان دانست. از سوی دیگر به خصوص در کشورهای در حال توسعه چالش هایی فراروی نظام های آموزشی قرار گرفته است که آموزش الکترونیکی را به عنوان گزینه ای مناسب مطرح می نماید. از جمله این چالش ها افزایش تعداد دانشجویان، افزایش مشارکت زنان، افزایش تنوع و تقاضا برای آموزش و کمبود فضا و تدارکات فرسوده و از تاریخ گذشته برای اداره نظامهای آموزشی میباشد (لی، ۲۰۱۰).

. بسیاری از این تحولات و دگرگونی ها از بیرون، بر خانواده تحمیل می شود. از زمانی که اینترنت وارد فضای زندگی انسان شده تا به امروز، علی رغم تمام محاسن و مزایای آن، یکسری دغدغه ها و نگرانی هایی را بر خانواده ها تحمیل نموده است. موضوعی که در تمام جوامع موضوعیت داشته و محدود به جامعه و یا اقلیتی خاص نمی شود. به دلیل ویژگی های خاص فضای مجازی و نو بودن این پدیده، بسیاری از والدین فرصت، امکان و یا توان کافی برای شناخت دقیق این فضا و کاربردهای آن را به دست نیاورده اند و عدم آشنایی مناسب آنها با این فضا و در مقابل استفاده روزمره نوجوانان و جوانان و حتی کودکان از این فضا باعث شده است که یک فضای محرمانه و خصوصی در داخل خانه برای فرزندان ایجاد شود و آنها بدون دغدغه و بدون احساس وجود ناظر بیرونی به سایت های مختلف در این فضا دسترسی یافته و بعضاً به دلیل ویژگی های سنی و شخصیتی و کنجکاوی های خود متاثر از فضاهای ناسالم موجود در اینترنت گردند (ذهبیون و همکاران، ۱۳۹۶). با توجه به اینکه فناوری اطلاعات و ارتباطات در تمام ارکان زندگی نمایان است و تمام رفتارهای بشری تحت تأثیر آن قرار گرفته است. با تغییر در الگوی رفتار، الگوی مصرف، الگوی حمل و نقل، الگوی سکونت و ... دچار تحول میشود و به تناسب این تحولات، سبک زندگی نیز دچار دگرگون خواهد شد (زندوانیان و همکاران ۱۳۹۲) گسترش فناوری و ورود انواع وسایل ارتباط جمعی در میان خانوادهها، ارزشهای مجازی آنان را تحت تأثیر قرار داده و موجب تغییراتی در رفتار و گفتمان نسل جوان شده است؛ از جمله مهمترین این فناوریها دسترسی آسان به اینترنت است که عاوه بر داشتن نقاط قوت، از ضعفهایی نیز برخوردار است. خانواده، خشت بنای جامعه، کانون اصلی حفظ سنتها، هنجارها و ارزشهای مجازی است؛ همچنین، شالودهی استوار پیوندهای مجازی، روابط خویشاوندی و کانونی برای بروز و ظهور عواطف انسانی به شمار میرود. ارزشهای مجازی از اساسی ترین عناصر نظام مجازی می باشند که از راه های کنترل یا هدایت آنها می توان جامعه را به زوال کشاند یا به تعالی رساند؛ بنابراین، باید دید، چه عواملی موجب پیدایش ارزشها در جامعه میشوند یا این ارزش ها را تغییر میدهند؟ ارزیابی ما از خود، نزدیکان، جامعه و جهان پیرامونمان بر اساس ارزش ها صورت می گیرد و رفتار ما نسبت به آنها تنظیم می شود (تقیار، ۱۳۹۱). امروزه در فناوری اطلاعات و ارتباطات، انقباض شگرفی به وجود آمده است. جان فیدر این انقباض را در جهان و در زندگی انسان های روی کره زمین مؤثر می داند که مبتنی بر رایانه و دارای آثار گسترده ی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است؛ یعنی از سویی اطلاعات را به کالی تجاری و سودآور بدل کرده که مالکیت آن باعث قدرت می شود و از سوی دیگر در شخصیت و هویت انسان ها آثار ماندگاری بر جای میگذارد (مور، ۲۰۱۱)

برخی دلایل دیگر نیز در رواج آموزش الکترونیکی دخیل بوده اند. لزوم توانمندی در استفاده از اطلاعات یکی از این دلایل است؛ افراد جامعه در مشاغل و پست های گوناگون نیازمند مهارتها و دانش جدید در زمینه کار خود می باشند. به عبارت دیگر، جامعه به افرادی نیاز دارد که بتوانند اطلاعات مورد نیاز خود را تشخیص دهند، به اطلاعات مورد نیاز دست یابند و آنها را پس از گزینش و ارزیابی به مجموعه دانش پایه خود اضافه نمایند. به علاوه، فراگیران در دوره های آموزش الکترونیکی می توانند با سرعت خاص خود به یادگیری بپردازند و در فرصتها و اوقات مقتضی مطالعه کنند. امکان استفاده از چندرسانه ای ها، ساز و کارهای ارتباطی پیشرفته، سمینارها و آزمایشگاه های مجازی نیز از جمله مواردی است که می تواند فرصت های آموزشی مناسبی در آموزش الکترونیکی ایجاد نماید (پروچسکا، ۲۰۱۰). با وجود محاسن فراوانی که برای آموزش الکترونیکی قابل تصور است، ضعف ها و تهدیدهایی نیز در پرداختن به این شیوه وجود دارد. برای مثال، نیاز مخاطبان به سواد رایانه ای، آموزش به زبان غیربومی، مسأله صدور و اعتبار گواهینامه ها، لزوم وجود استانداردهای خاص برای ارزیابی یادگیری فراگیران و برنامه های آموزشی و نیاز به استفاده از ابزار و تجهیزات ویژه از جمله معایبی است که برای آموزش الکترونیکی قابل ذکر است (اسرینوا ۲۰۱۱).

با توجه به مطالب بیان شده و اهمیت روز افزون استفاده از آموزش در فضای مجازی، در این پژوهش به بررسی شیوه های تدریس کارآمد و اثر بخش در فضای مجازی (مورد مطالعه پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان) پرداخته شده و سوال اصلی که در این پژوهش مطرح می باشد این است که شیوه های تدریس کارآمد و اثر بخش در فضای مجازی چه می باشد؟

هدف اصلی: تعیین شیوه های موثر در تدریس کارآمد و اثربخش در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
اهداف فرعی:

تعیین میزان ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
تعیین میزان همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
تعیین میزان یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
تعیین میزان ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
تعیین میزان تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
تعیین میزان تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان

تعیین میزان احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان
سوال اصلی: کدام شیوه هادر تدریس در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش می باشد؟

سوال های فرعی:

۱. آیا ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟

۲. آیا همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟
۳. آیا یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟
۴. آیا ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟
۵. آیا تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟
۶. آیا تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟
۷. آیا احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؟

روش تحقیق

نوع تحقیق در این مطالعه توصیفی- پیمایشی می باشد و از منظر هدف کاربردی است که در فرایند یک تحقیق میدانی انجام می شود. در تحقیقات توصیفی و میدانی می توان جامعه مورد مطالعه را از طریق پیمایش تحت بررسی و آزمون قرار داد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان به تعداد ۶۸۰ نفر تشکیل می دهند. تعداد نمونه برابر با $n=246$ نفر محاسبه شده است. نمونه به روش تصادفی ساده تعیین شده اند. روش جمع آوری اطلاعات به صورت ترکیبی (کتابخانه ای و میدانی) بوده است که ابزار جمع آوری اطلاعات در روش کتابخانه ای عبارتند از: کتاب، مجلات، مقاله ها و تحقیقات مرتبط با استفاده از فیش برداری، خلاصه نویسی و از سایت های اینترنتی مرتبط نیز به عنوان منابع اطلاعاتی استفاده شده است. در روش از پرسشنامه استفاده شد. پس از استخراج داده ها و اطلاعات جمع آوری شده برای، تجزیه و تحلیل آنها، تبیین سئوالات استفاده از فنون آمار توصیفی و استنباطی و با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون تی بهره گیری شده است ضمناً جهت توصیف داده ها از شاخص های حد مرکزی و محاسبه میانگین ها و برای جمعیت شناختی نمونه ها از جداول فراوانی و درصد ها و همچنین تعیین نرمالیتته نظرات از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف استفاده شده است.

بررسی سؤال اصلی تحقیق

H_0 : کدام شیوه های تدریس در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش نمی باشد.

H_1 : کدام شیوه های تدریس در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش می باشد.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سوال ات مربوط به این سؤال در جدول ۱- نشان داده شده است.

جدول ۱: آمار توصیفی سوال اصلی

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال اصلی	۴,۱۰۶	۰,۴۲۸

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۱۰۶ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی شیوه های تدریس در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۲، نتیجه آزمون t تک نمونه ای مربوطه را نشان می دهد.

جدول ۲: نتایج آزمون t تک نمونه ای برای سؤال اصلی

سؤال اصلی	مقدار آزمون = ۳		
	آماره t	درجه آزادی	معنی داری
	۱۸,۴۰,۵۳۷۸۶۹	۲۴۵	۰,۰۰۰
			اختلاف میانگین
			۱,۱۰۶

با توجه به جدول ۲، "معنی داری = $۰,۰۰۰ > ۰,۰۵$ " است و همچنین اختلاف میانگین ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال اصلی تحقیق می توان گفت شیوه های تدریس در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش می باشد.

➤ بررسی سوال فرعی اول تحقیق

H_0 : ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H_1 : ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سوال ات مربوط به این سؤال در جدول ۳- نشان داده شده است.

جدول ۳: آمار توصیفی سوال فرعی اول

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی اول	۴,۱۹۰	۰,۵۴۵

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۱۹۰ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۴- نتیجه آزمون t تک نمونه ای مربوطه را نشان می دهد.

جدول ۴- نتایج آزمون t تک نمونه ای برای سؤال فرعی اول

سؤال فرعی اول	مقدار آزمون = ۳		
	آماره t	درجه آزادی	معنی داری
	۳۴,۲۱۱	۲۴۵	۰,۰۰۰
			اختلاف میانگین
			۱,۱۹۰

با توجه به جدول ۴-۵، "معنی داری = $0,000 > 0,05$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی اول تحقیق می‌توان گفت ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

➤ بررسی سوال فرعی دوم تحقیق

H₀: همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H₁: همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می‌پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سؤال ات مربوط به این سؤال در جدول ۵-۵ نشان داده شده است.

جدول ۵: آمار توصیفی سوال فرعی دوم

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی دوم	۱,۶۹۲	۰,۴۳۶

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۱,۶۹۲ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ناکارآمد و پایین از حد متوسط است. جدول ۶-۶ نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای مربوطه را نشان می‌دهد.

جدول ۶-۶ نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سؤال فرعی دوم

سؤال فرعی دوم	مقدار آزمون = ۳		
	آماره t	درجه آزادی	معنی داری
	۲۵,۳۲۵	۲۴۵	۰,۰۰۰
			اختلاف میانگین
			-۱,۰۰۶

با توجه به جدول ۶-۶ "معنی داری = $0,000 > 0,05$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی منفی است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی دوم تحقیق می‌توان گفت همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته نیست.

➤ بررسی سوال فرعی سوم تحقیق

H₀: یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H₁: یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می‌پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سؤال ات مربوط به این سؤال در جدول ۴-۸ نشان داده شده است.

جدول ۷- آمار توصیفی سوال فرعی سوم

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی سوم	۴,۱۷۶	۰,۴۳۶

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۱۷۶ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۷- نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای مربوطه را نشان می‌دهد.

جدول ۸- نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سؤال فرعی سوم

مقدار آزمون = ۳				آماره t	اختلاف میانگین
درجه آزادی	معنی داری	اختلاف میانگین			
۲۴۵	۰,۰۰۰	۱,۱۷۶	۳۶,۰۶۲	سؤال فرعی سوم	

با توجه به جدول ۸- "معنی داری = $0,000 > 0,05$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی سوم تحقیق می‌توان گفت یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

➤ بررسی سوال فرعی چهارم تحقیق

H₀: ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H₁: ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می‌پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سوال ات مربوط به این سؤال در جدول ۹- نشان داده شده است.

جدول ۹- آمار توصیفی سوال فرعی چهارم

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی چهارم	۴,۰۱۸	۰,۶۰۲

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۰۱۸ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۴-۱۲، نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای مربوطه را نشان می‌دهد.

جدول ۴-۱۲: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سؤال فرعی چهارم

مقدار آزمون = ۳				آماره t	اختلاف میانگین
درجه آزادی	معنی داری	اختلاف میانگین			
۲۴۵	۰,۰۰۰	۱,۰۱۸	۲۶,۵۱۱	سؤال فرعی چهارم	

با توجه به جدول ۴-۱۲، "معنی داری = $0,000 > 0,05$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی چهارم تحقیق می‌توان گفت ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

➤ بررسی سوال فرعی پنجم تحقیق

H₀: تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H₁: تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می‌پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سؤال ات مربوط به این سؤال در جدول ۱۰- نشان داده شده است.

جدول ۱۰- آمار توصیفی سوال فرعی پنجم

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی پنجم	۴,۰۰۱	۰,۴۳۶

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۰۰۱ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۴-۱۴، نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای مربوطه را نشان می‌دهد.

جدول ۱۱- نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سؤال فرعی پنجم

مقدار آزمون = ۳				
آماره t	درجه آزادی	معنی داری	اختلاف میانگین	سؤال فرعی پنجم
۲۴,۸۶۴	۲۴۵	۰,۰۰۰	۱,۰۰۱	

با توجه به جدول ۱۱، "معنی داری = $0,000 > 0,05$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی پنجم تحقیق می‌توان گفت تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

➤ بررسی سوال فرعی ششم تحقیق

H₀: تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H₁: تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می‌پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سؤال ات مربوط به این سؤال در جدول ۱۲- نشان داده شده است.

جدول ۱۲: آمار توصیفی سوال فرعی ششم

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی ششم	۴,۱۱۳	۰,۴۳۶

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۱۱۳ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدایی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۱۲، نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای مربوطه را نشان می‌دهد.

جدول ۱۲: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سؤال فرعی ششم

سؤال فرعی ششم	مقدار آزمون = ۳		
	آماره t	درجه آزادی	معنی داری
	۳۰,۳۷۱	۲۴۵	۰,۰۰۰
			اختلاف میانگین ۱,۱۱۳

با توجه به جدول ۱۲، "معنی داری = $۰,۰۰۰ < ۰,۰۵$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی ششم تحقیق می‌توان گفت تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدایی استان گیلان ارتقاء یافته است.

➤ بررسی سوال فرعی هفتم تحقیق

H_0 : احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدایی استان گیلان ارتقاء نیافته است.

H_1 : احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدایی استان گیلان ارتقاء یافته است.

در ابتدا به آمار توصیفی مربوط به نظرات پاسخ دهندگان در مورد این سؤال می‌پردازیم. آمار توصیفی مربوط به پاسخ افراد نمونه به میانگین سوال ات مربوط به این سؤال در جدول ۱۳- نشان داده شده است.

جدول ۱۳: آمار توصیفی سوال فرعی هفتم

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سؤال فرعی هفتم	۴,۰۵۰	۰,۵۸۰

مقدار میانگین نظرات افراد نمونه برابر با ۴,۰۵۰ است که بیانگر این مطلب است که میانگین نظرات افراد نمونه در پاسخ به اثربخشی احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدایی استان گیلان کارآمد و اثربخش بالاتر از حد متوسط است. جدول ۱۴، نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای مربوطه را نشان می‌دهد.

جدول ۱۴: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سؤال فرعی هفتم

سؤال فرعی هفتم	مقدار آزمون = ۳		
	آماره t	درجه آزادی	معنی داری
	۲۸,۴۰۴	۲۴۵	۰,۰۰۰
			اختلاف میانگین ۱,۰۵۰

با توجه به جدول ۴-۱۸، "معنی داری = $0.05 > 0.000$ " است و همچنین اختلاف میانگین‌ها عددی مثبت است، بنابراین در پاسخ به سؤال فرعی هفتم تحقیق می‌توان گفت احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

ظهور تکنولوژی‌های نوین ارتباطی در عصر حاضر به همراه تحولاتی که در فضای مجازی بوجود آمده است، بسیاری از کارکردهای خانواده‌ها را دچار اختلال کرده است. در مباحث آسیب‌شناختی نهاد خانواده، یکی از محورهای مهم، بررسی آسیب‌های ناشی از تحولات خانواده است. تحولاتی که خود منشا بروز دگرگونی‌هایی عمیق و اساسی در نوع روابط و ارزش‌های خانوادگی می‌باشند در بررسی‌های بعمل آمده نتایج به شرح زیر می‌باشد:

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی اصلی نشان می‌دهد** که شیوه‌های تدریس در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان کارآمد و اثربخش می‌باشد؛ به عبارت دیگر شیوه‌های تدریس در فضای مجازی توانسته به اهداف آموزشی دست یابد و کارآمد عمل نماید؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات حسینی، زهرا. (۱۳۹۰) خراسانی، ا. دوستی، ه. (۱۳۹۰). همسو می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود شیوه‌های تدریس در فضای مجازی مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد و به معلمان در دوره‌های ضمن خدمت شیوه انتخاب روش صحیح آموزش یاد داده شود

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی اول نشان می‌دهد** که ارتباط دائم دانش آموز و معلم در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات قادری، مریم و شکری، زهرا (۱۴۰۰) همسو می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در دوره‌های آموزش مجازی به ارتباط دائم و مستمر دانش آموزان و معلم پرداخته شود.

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی دوم نشان می‌دهد** که همکاری و همیاری دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته نیست؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات حسینی، زهرا. (۱۳۹۰) خراسانی، ا. دوستی، ه. (۱۳۹۰). همسو می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در دوره‌های آموزش مجازی بر روی همکاری و همیاری دانش آموزان تمرکز شود.

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی سوم نشان می‌دهد** که یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات نورا، صدیقه و مرزیه، افسانه، (۱۴۰۰)، همسو می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در دوره‌های آموزش ضمن خدمت بر روی یادگیری فعال دانش آموزان در فضای مجازی تمرکز شود و برنامه‌ریزی جامعی در این زمینه صورت پذیرد.

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی چهارم نشان می‌دهد** که ارائه بازخورد سریع دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات حسینی، زهرا. (۱۳۹۰) خراسانی، ا. دوستی، ه. (۱۳۹۰). همسو می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود بصورت دوره‌ای بازخورد دانش آموزان در زمینه آموزش مجازی را مورد بررسی قرار دهد.

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی پنجم نشان می دهد** که تاکید بر زمان دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات قادری، مریم و شکری، زهرا (۱۴۰۰) همسو می باشد. لذا پیشنهاد می شود در دوره های آموزش مجازی به دانش آموزان در مورد مدیریت زمان آموزش داده شود.

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی ششم نشان می دهد** که تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است؛ که نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات نورا، صدیقه و مرزیه، افسانه، (۱۴۰۰)، همسو می باشد. لذا پیشنهاد می شود بصورت کامل به دانش آموزان در مورد دوره آموزشی توضیح داده شود و تفهیم صورت گیرد

نتایج بدست آمده **سؤال فرعی هفتم نشان می دهد** که احترام به استعداد دانش آموزان در فضای مجازی برای دانش آموزان پایه اول مدارس ابتدائی استان گیلان ارتقاء یافته است. نتایج حاصل از این سؤال با نتایج حاصل از مطالعات کیخا و همکاران (۱۳۹۶) عرب، علی و همکاران (۱۳۹۶) همسو می باشد. لذا پیشنهاد می شود معلمان در فضای مجازی به سطح استعداد دانش آموزان توجه شود و احترام گذاشته شود.

منابع

حسینی، زهرا. (۱۳۹۰) " بررسی رابطه ناگویی خلقی و تاب آوری با سلامت روان دانش آموزان و کادر آموزشی خوابگاه های مدارس شهرستان باخرز " پایان نامه ی کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد.

پروچسکا، جان؛ نورکراس، سی. (۲۰۱۰). نظریه های روان درمانی. مترجم، یحیی سید محمدی. تهران: روان. (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۷).

تقی یاره، ف. نیک رفتار، ط. عباسعلی، ز. (۱۳۹۱). شناسایی الگوهای ذهنی اساتید الکترونیکی دانشگاه تهران در نقش یاددهنده: (پژوهشی بر مبنای روش کیو). مدیریت فناوری اطلاعات، شماره ۱۲، صص ۴۰-۲۳.

خراسانی، ا. دوستی، ه. (۱۳۹۰). ارزیابی میزان رضایت و اهمیت عوامل مؤثر بر اثربخشی آموزش های الکترونیکی از دیدگاه کارکنان. فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، شماره ۴، صص ۵۸-۳۷.

نورا، صدیقه و مرزیه، افسانه، ۱۴۰۰، سلامت روان در دوران کرونا: مطالعه مروری، اولین همایش ملی روان درمانی ایران، اردبیل

قادری، مریم و شکری، زهرا، ۱۴۰۰، بررسی آموزش های مجازی در دوران کرونا و هدف از نوع آموزش معایب و مزایای آن با استفاده از روش های ترکیبی و سنتی و تاثیرات تکنولوژی، هشتمین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران، تهران

عرب، علی و همکاران ۱۳۹۶، بررسی آسیب های فضای مجازی بر سلامت روان دانش آموزان و راهکارهای مقابله با آن، کنفرانس ملی پژوهش های نوین ایران و جهان در روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی، شیراز

زندوانیان، احمد و همکاران (۱۳۹۲). آسیب های فضای مجازی بین دانش آموزان بدسرپرست، مطالعات فرهنگ- ارتباطات، ۱۴ (۲۳). ۱۹۵-۲۱۶.

کیخا مریم، مرتضوی جمال، کیان مرجان (۱۳۹۶). ادراکات و تجارب زیسته دانش آموزان دوره ابتدایی در زمینه شبکه های اجتماعی و فضای مجازی و فرهنگ استفاده از آن. کنفرانس بین المللی فرهنگ آسیب شناسی روانی و تربیت. ذهیون، شهلا و همکاران. (۱۳۹۶). مدل تأثیر علی سبک فرزندپروری و الگوهای ارتباطی خانواده، تعهد به مدرسه و حرمت خود در آمادگی اعتیاد دانش آموزان بدسرپرست دوره متوسطه شهر آبادان. دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی، ۱۸(۱)، ۱۰۰-۱۰۹.

Lee, J.W. (2010). Online Support Service quality, Online Learning Acceptance, and Student Satisfaction. *Internet and Higher Education*, 13, 277-283.

Moore, J, L. Deane, C.D. Galyen, K. (2011). E-learning, Online Learning, And Distance Learning environments: Are they The Same? *Internet and Higher Education*, 14, 129-135.

S, Sriniva. T, Trudian. L, David. I, Samantha (2011). Examining The Relationship among Student Perception of Support, Course Satisfaction and Learning Outcomes in On Line Learning. *Internet and Higher Education*, 14, 158-163.

Evaluation of efficient and effective teaching methods in cyberspace (case study of the first grade of primary schools in Gilan province)

Abstract

The purpose of this research is to investigate effective and effective teaching methods in virtual space among primary school teachers in Gilan province. The statistical population of this research consists of all first grade teachers of primary schools in Gilan province, numbering 680 people. For sampling, Cochran's formula was used, based on which 246 people were selected as a sample by simple random method. In order to collect information, a standard questionnaire was used. The validity of the questionnaire was checked by the supervisor and its reliability was checked by Cronbach's alpha, which was equal to 0.89. Data analysis was done using one-sample t-test in SPSS software. The results showed that teaching methods in virtual space are efficient and effective among primary school teachers in Gilan province.

Keywords

efficient and effective teaching methods, virtual space

